

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tyrocinium Artis Oratoriæ Sacræ Et Profanæ

Moine, Joseph

Solodori, 1714

15. De Thesi, Hypothesi, & Loco communi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68834)

versus ingratum concitabitur, quò crebriùs expertus est infidelem? *Conclusio.* Aut fortè folius Dei Gratiae obsequium non merentur? Num istarum tantùm neglectus injuriam non efficit? An frequentissimè in ipsius contemptum usurpatæ iram non provocabunt? Tot tantasque infidelitates ac contumelias sapientissimus Deus solus non sentiet? justissimus non irascetur, accendetur, exasperabitur? &c. *Argumentum istud cum sequente hoc vel simili modo connecte:* Quis nisi infanus hoc sibi imaginetur? Quodsi verò ad iracundiam ipsum æquissimo jure concitant, etiam ad pœnas instigabunt. Tum eodem modo sequentis argumenti argumentationem amplifica, ejusque Assumptioni probationem adde, sicut in hoc priore intextam aliquam notabis.

CAPUT XV.

De Thesi, Hypothesi, & Loco communi.

I. **Q**uis est modus amplificandi per *Thesin* & *Hypothesin*? Resp. Suppositis hîc illis, quæ de utraque suprâ dicta sunt, facilis & copiosus est modus dilatandi, si *Hypothesin* aliquam, seu propositionem particularem traducamus ad *Thesin*, seu propositionem

Thesis & Hypothesis.

tionem universalem, & postquam de genere fusiùs diximus, rursus redeamus ad Hypothesin, eamque breviter dilatemus cum respectu ad dicta in Amplificatione Thesis. V. G. Sermo est de virtute, vitio, arte, aut alia quacunque re particulari. Transferatur sermo ad virtutem, vitium, artem, &c. in genere. Postmodum, quæ de genere dicta sunt, applicentur huic rei singulari, de qua agitur. Candidatus Rhet. Progymn. §. sequentem propositionem hoc modo dilatat, cuius synopsis refero: *Gratior est puerorum institutio, quam adolescentium.* Istam Hypothesin dilatat per sequentem Thesis: *Omnia dum adhuc parva sunt, oblectant; quando majora evaserunt, vilescunt.* Hanc Thesis probat inductâ Enumeratione quorundam animalium: tum verò, quæ pro Thesis attulit, suæ Hypothesi applicat. Similiter hujus propositionis: *Curandum adolescentibus, ut excellent in arte oratoria.* Thesis erit: *In quavis arte excellentes maximi semper estimabantur.* Probari potest per enumerationem variorum, qui in aliis artibus vel scientiis excellentes honorati sunt. Ut: De Homero post mortem tres civitates disceptârunt, cuius earum tantus Poëta civis fuerit, cum quævis ex eo sibi ornamentum ambiverit. Epicteti lampas fictilis post ejus obitum ingenti pretio empta est, quòd ad eam nocturnis lucubrationibus suos libros scripserit. In obsidione Syracusarum
man-

mandatum est militi, ut urbe potitus parceret Archimedi celebri Mathematico, &c. Tum denuo ad Artem oratoriam revertendo dicatur, quantò major ex hac arte gloria sit speranda, cùm ea sola animis dominetur.

II. Videntur esse inanis garrulitas, quæ ita de genere producuntur. Resp. Nullo modo. Quæ de genere aut toto dicuntur, affirmantur etiam de specie aut parte sub eo contenta. Accedit, quòd sicut genus latius per se patet, quàm species, latiore quoque amplificationi campum aperiat. Denique oratio, quæ latius patet, ornatior est, & gratior auditori. Verum nihilominus est, non commorandum diutiùs in explicanda thesi, sed redeundum ad hypothesin, cujus solius expositio utilis est auditori, ne hic tamdiu in contemplandis exterioribus domùs detineatur, donec otium non supersit ejus pretiosiora penetralia introspectendi. Hanc tractationem particularium ait Granat. L. 2. Rhet. c. 12. esse totius concionis scopum, ad quem omnia referenda sunt, & hanc ad mores applicationem non solùm peracta argumentatione faciendam, sed quoties occasio se obtulerit.

III. Quid est *Locus communis*? Resp. Est *Locus communis.* oratio laudes aut vituperium alicujus exaggerans. Per vocem *Oratio* hïc non intelligitur integra oratio, sed tantùm ejus pars. Dicitur

citur iste modus amplificandi *Locus communis*, quòd habeat fontes quosdam communes, qui in omni laude vel vituperio possunt habere locum.

IV. Quas partes habet? Resp. Sex, quæ sex aliis possunt expoliri ac terminari. 1. *A Contrario*. Sic si de aliqua virtute agatur, dici potest, quàm vitium contrarium sit perniciosum, indecens, &c. Si de vitio, quàm virtus opposita sit utilis, decora, &c: & sic in aliis partibus; semper rationem habendo seu respiciendo eum, qui laudatur vel vituperatur. 2. *Ab Expositione*, referre licet, non ad docendum (cùm ponatur res ex reliqua oratione jam constare) sed ad exorandum, quid ex tali virtute egerit. 3. *Comparisonem* hujus virtutis cum aliis ornamentis ejus, qui laudatur. 4. *A sententia*, seu consilio, quo hanc virtutem exercuit. 5. *A digressionem conjecturalem*, qualis in aliis virtutibus fuerit, qui in hac ita excelluit. 6. *Ab Affectu*, illo scilicet urgendo, quem oratio excitare conatur: v. g. Amore, vel in vitiiis Odio, Æmulatione, vel Invidia, &c. His sex partibus ad sermonem magis excolendum, & auditores ulterius impellendos, addi possunt ex sequentibus aliqui vel omnes. 1. *Legitimum*, nihil divinis & humanis Legibus, nihil exemplis esse conformius, 2. *Utile*, 3. *Honestum*, 4. *Facile*, 5. *Jucundum*, 6. *Eventurum*, h. e. quid futurum sit, si hoc agatur. v. Ubi

v. Ubi maximè opportunus est Locus communis? Resp. In iis laudibus, aut vituperiis, ubi præter unam vel alteram actionem laudandi vix aliquid notum est. V. G. Laudare oportet Martyrem, de quo nihil constat, nisi quòd Romæ passus sit sub Nerone. Paradigma talis amplificationis habet paulò alio modo Candidatus Rhet. Progymn. 6. de feditioso.

CAPUT XVI.

De Chria.

I. **Q**uid est Chria? Resp. Est amplificatio facti, vel dicti alicujus, vel facti cum dicto quodam conjuncti, certis partibus comprehensa. Chria quid.

II. Quotuplex est Chria? Resp. Triplex. *Activa*, quæ factum aliquod; *Verbalis*, quæ sententiam; *Mixta*, quæ sententiam cum facto aliquo conjunctam excolit & amplificat. Quotuplex.

III. Quot partes habet Chria? Resp. Octo. 1. Est *Laus* illius, qui aliquid fecit, dixit, vel simul fecit & dixit. 2. *Explicatio* ornata talis facti vel dicti. 3. *Causa* una vel multiplex facti vel dicti. 4. *Contrarium* illi, de quo agitur. 5. *Similitudo* idonea. 6. *Exemplum* unum vel plura, in eadem re, in qua tale dictum aut factum versatur. 7. *Testimonium Veterum*, sive sensus auctorum, seu sacrorum Ejus partes